

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління соціальним і гуманітарним розвитком»

загальна обов'язкова компонента

за освітньо-професійною програмою вищої освіти

«Публічне управління та адміністрування»

підготовки за другим (магістра) рівнем вищої освіти

у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Рекомендовано кафедрою публічного
адміністрування у сфері цивільного
захисту на: 2023-2024 навчальний рік
Протокол від «28» серпня 2023 року
№ 2

Силабус розроблено відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Управління соціальним і гуманітарним розвитком»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Управління соціальним і гуманітарним розвитком» допоможуть здобувачам освіти аналізувати основні проблеми соціального і гуманітарного розвитку суспільства, особливості цих процесів в Україні, організувати власну діяльність з огляду на досягнення науки управління та з урахуванням динамічних змін, що відбуваються у соціальній практиці.

Даний курс передбачає висвітлення як пріоритетних соціальних та гуманітарних критеріїв при оцінці результатів власної діяльності, незалежно від її функціонального характеру та галузевої спрямованості, активному впровадженню у сферу державної служби.

Вивчення даного курсу дозволить здобувачам освіти розробляти пропозиції до цільових перспективних програм та комплекси заходів, спрямованих на поглиблення соціальної переорієнтації економіки, гуманізацію державного управління; самостійно відстежувати та аналізувати тенденції соціального і гуманітарного розвитку українського суспільства, застосовувати основні принципи і засади соціального управління та соціальної політики у повсякденній управлінській практиці; вживати заходи щодо впровадження соціально обґрунтованих інновацій з метою створення умов для досягнення гідного рівня життя людини та її духовної самореалізації; розробляти перспективні та поточні плани роботи відповідно до програм діяльності.

Інформація про викладача

Загальна інформація	Батир Юрій Георгійович, доцент кафедри публічного адміністрування у сфері цивільного захисту навчально-науково-виробничого центру, кандидат економічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, ауд. № 5. Робочий номер телефону – (057)-707-14-31.
E-mail	batyrura@ukrl.net
Наукові інтереси*	- державне управління розвитком реального сектору економіки; - механізми державного управління продовольчою безпекою;
Професійні здібності*	
Наукова діяльність за освітнім компонентом	

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 11.00 до 12.00 на кафедрі ПУАЦЗ. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: формування та розвиток професійної кваліфікації слухачів на підставі надання систематизованих знань щодо сутності управління соціальним і гуманітарним розвитком суспільства та особливості його здійснення в сучасних умовах.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання
Рік підготовки	1-й
Семестр	2-й
Обсяг кредитів ЄКТС	3,5
Загальна кількість годин	105 год.
Лекції	24 год.
Практичні, семінарські	28 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	53 год.
Вид підсумкового контролю	диф.залік

Перереквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: вступ до державного управління.

Постреквізити: основи публічної політики, теорія та історія публічного управління та адміністрування, публічне управління та адміністрування у сфері екологічної безпеки.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

- уміти розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

- уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології.

- представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадянськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними;

- приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням гендерної рівності.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- ознайомлення слухачів з основними напрямками управління соціальним і гуманітарним розвитком українського суспільства, визначення оптимальних шляхів та дієвих механізмів розв'язання актуальних проблем соціогуманітарної сфери України;

- розкриття змісту соціального захисту і безпеки людини та суспільства;

- аналіз основних завдань державної політики у сфері освітньо-культурного, етнонаціонального та релігійно-конфесійного розвитку українського суспільства;

- ознайомлення слухачів із зарубіжним досвідом управління соціальним і гуманітарним розвитком.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Управління соціальним і гуманітарним розвитком» здобувач вищої освіти повинен отримати:

Знання: знання основних проблем соціального і гуманітарного розвитку суспільства, особливостей цих процесів в Україні для організації власної діяльності з огляду на досягнення науки управління та з урахуванням динамічних змін, що відбуваються у соціальній практиці.

Уміння:

- визначати як пріоритетні соціальні та гуманітарні критерії при оцінці результатів власної діяльності, незалежно від її функціонального характеру та галузевої спрямованості, активно впроваджувати у сфері державної служби;

- розробляти пропозиції до цільових перспективних програм та комплекси заходів, спрямовані на поглиблення соціальної переорієнтації економіки, гуманізацію державного управління;

- прогнозувати наслідки реалізації управлінських рішень на предмет їх відповідності визначеним соціальним і гуманітарним пріоритетам, використовуючи результати соціогуманітарної експертизи таких рішень;

- вживати заходи щодо впровадження соціально обґрунтованих інновацій з метою створення умов для досягнення гідного рівня життя людини та її духовної самореалізації;

- самостійно відстежувати та аналізувати тенденції соціального і гуманітарного розвитку українського суспільства, застосовувати основні принципи і засади соціального управління та соціальної політики в повсякденній управлінській практиці;

- розробляти пропозиції (проекти) до регіональних і галузевих програм соціально-економічного розвитку, цільових перспективних програм та комплекси заходів, спрямованих на підвищення ефективності соціально-економічного розвитку на основі методології системного аналізу, виходячи із ресурсного забезпечення та механізмів впровадження державно-управлінських рішень;

- готувати внутрішню нормативну документацію (накази, розпорядження тощо) щодо виконання завдань державних, регіональних, галузевих (міжгалузевих) програм і проектів розвитку території чи галузі на засадах конкурсного відбору виконавців (тендер, грант, конкурс) шляхом застосування методів системного аналізу;

- розробляти перспективні та поточні плани роботи відповідно до програм діяльності.

Комунікація:

- зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються;

- знаходження адекватних засобів для стислої передачі змісту завдання.

Автономія та відповідальність:

- відповідальність за внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команд та колективів.

Повинні бути сформовані наступні компетентності:

- здатність розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення;

- здатність здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології;

- здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадянськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними;

- здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення та вирішувати кадрові питання з урахуванням гендерної рівності.

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни: МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни

Тема 2. Модернізація системи соціальних відносин

Тема 3. Теоретико-методологічні підходи до аналізу соціального розвитку

Тема 4. Теоретико-методологічні підходи до аналізу соціального розвитку

МОДУЛЬ 2.

Тема 5. Проблемні питання формування єдиного гуманітарного простору в Україні

Тема 6. Організаційний розвиток соціальних структур

Тема 7. Теоретичні засади діагностики соціального розвитку

Тема 8. Застосування методів діагностики регіонального соціального розвитку в системі державного управління

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти (очна (денна) або заочна (дистанційна))					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
- й семестр						
Модуль 1						
Тема 1	13	2	4		7	
Тема 2	13	2	4		7	
Тема 3	13	4	2		7	
Тема 4	13	4	2		7	
Разом за модулем 1	52	12	12		28	
- й семестр						
Модуль 2						
Тема 5	12	2	4		6	
Тема 6	13	2	4		7	
Тема 7	14	4	4		6	
Тема 8	14	4	4		6	
Разом за модулем 2	53	12	16		25	
Всього	105	24	28		53	

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (СЕМІНАРІВ)

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни
Тема 2. Модернізація системи соціальних відносин
Тема 3. Теоретико-методологічні підходи до аналізу соціального розвитку
Тема 4. Теоретико-методологічні підходи до аналізу соціального розвитку
Тема 5. Проблемні питання формування єдиного гуманітарного простору в Україні
Тема 6. Організаційний розвиток соціальних структур
Тема 7. Теоретичні засади діагностики соціального розвитку
Тема 8. Застосування методів діагностики регіонального соціального розвитку в системі державного управління

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (за наявності)

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни
Тема 2. Модернізація системи соціальних відносин
Тема 3. Теоретико-методологічні підходи до аналізу соціального розвитку
Тема 4. Теоретико-методологічні підходи до аналізу соціального розвитку
Тема 5. Проблемні питання формування єдиного гуманітарного простору в Україні
Тема 6. Організаційний розвиток соціальних структур
Тема 7. Теоретичні засади діагностики соціального розвитку
Тема 8. Застосування методів діагностики регіонального соціального розвитку в системі державного управління

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах**: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань (якщо є), консультації, контрольні заходи, самостійна робота

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

Для оцінки знань слухачів використовується поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному (семінарському) занятті шляхом опитування та репрезентації результатів роботи в малих групах.

У процесі вивчення дисципліни слухачі виконують одну модульну контрольну роботу.

Підсумкова форма контролю – екзамен.

Критерії оцінювання

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з за 100-бальною шкалою

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі контрольних робіт.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційного заліку

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції	4	0	0
	Семінари	0	0	0
	Практичні заняття*	4	5	20
	Модульна контрольна робота*	1	10	10
Разом за модуль № 1				30
Модуль № 2	Лекції	4	0	0
	Семінари	0	0	0
	Практичні заняття*	4	5	20
	Модульна контрольна робота*	1	10	10
Разом за модуль № 2				30
Разом за поточний контроль				60
II. Індивідуальна самостійна робота				10
III. Письмовий залік				30
Разом за всі види навчальної роботи				100

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському та практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни.

4 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, використовуються професійні терміни.

3 бали – відповідь вірна, наведено часткову аргументацію,

2 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні помилки.

1 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з трьох питань. Відповіді на поставленні питання слухачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

10 балів – вільно володіє обсягом матеріалу, вільно висловлює власні думки, повністю і якісно розкрив всі питання виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовує міжпредметні зв'язки.

8-9 балів – вільно висловлює власні думки, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні помилки;

5-7 балів – не повністю з допущенням помилок розкрив всі питання;

1-4 бали – розкрив тільки перше питання;

0 балів – відповідь відсутня.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи:

1. Особливості соціального і духовного розвитку України на сучасному етапі.
2. Співвідношення процесів соціальної саморегуляції у сфері соціального і духовного життя та соціального управління.
3. Соціальна політика як суспільний феномен та вид практичної діяльності.
4. Особливості здійснення соціальної політики в Україні на сучасному

етапі.

5. Соціальна політика щодо створення умов для реалізації соціального потенціалу людини і суспільства.
6. Соціальна політика з формування соціальної безпеки людини і суспільства.
7. Основні принципи та напрями здійснення соціального захисту населення України.
8. Соціальне страхування та соціальна допомога як основні складові системи соціального захисту
9. Сутність і види соціального страхування та соціальної допомоги.
10. Шляхи вдосконалення системи соціального страхування в Україні.
11. Стратегія подолання бідності в Україні.
12. Система пенсійного забезпечення та шляхи її реформування.
13. Моделі пенсійних систем. Пенсійна реформа в Україні.
14. Гуманітарна сфера України, її сучасний стан і тенденції розвитку.
15. Особливості розвитку гуманітарної сфери в Україні.
16. Основні напрями здійснення гуманітарної політики в Україні.
17. Політика держави у сфері культурного процесу в Україні.
18. Проблеми сучасного культурного процесу в Україні.
19. Мета, пріоритети і принципи розвитку освіти в Україні.
20. Основні цілі та напрями державної політики в науковій і науково-технічній галузі.
21. Гуманістичні традиції та сучасний стан міжнаціональних відносин в Україні.
22. Сучасна релігійно-церковна ситуація в Україні.
23. Завдання соціальної політики щодо: розвитку соціально-класових відносин, врахування та поєднання соціальних інтересів; створення умов для реалізації соціального потенціалу людини.
24. Особливості здійснення соціального захисту в Україні на сучасному етапі.
25. Міжнародний досвід вирішення проблем пенсійного забезпечення.
26. Сучасний стан реформування пенсійної системи в Україні. Концепція пенсійної реформи.

Критерії оцінювання індивідуальної самотійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

- 10 балів – самотійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;
- 9 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;
- 8 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;
- 7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;
- 6 балів – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;
- 5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;

4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;

3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі письмового екзамену.

Кожен варіант контрольної роботи складається з трьох завдань-теоретичні питання. Відповіді на поставленні питання слухачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 30 балів):

25-30 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, відповідає на запитання, грамотно формулює свої думки, має власну точку зору.

20-24 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки.

15-20 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

7-14 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичного питання, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-6 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні,

допущено при цьому суттєві помилки.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання. Не вирішив жодного завдання.

Перелік теоретичних питань для підготовки до заліку:

1. Підходи до визначення понять «соціальний розвиток» і «соціальна політика».
2. Поняття «якість життя». Інструменти державного регулювання соціального розвитку.
3. Соціальна справедливість як загальнолюдська соціальна регулятивна цінність.
4. Стратегічні напрями соціального розвитку суспільства.
5. Соціальна політика як необхідна складова соціального розвитку.
6. Сутність та основні ознаки соціальної держави.
7. Основні напрями і пріоритети соціальної політики.
8. Принципи реалізації соціальної політики.
9. Суб'єкти, механізми й інструменти соціальної політики.
10. Держава та політичні партії в системі суб'єктів соціальної політики.
11. Громадські організації як суб'єкти соціальної політики.
12. Моделі соціальної політики.
13. Основні рівні дослідження соціальних відносин.
14. Соціальна політика у сфері розвитку соціальних відносин.
15. Соціальна політика у сфері розвитку соціально-класових відносин.
16. Соціально-трудова відносина як об'єкт соціальної політики.
17. Особливості соціальної політики щодо розвитку демографічних відносин.
18. Види і функції соціальних інститутів.
19. Соціоекономічний розподіл і соціальна нерівність.
20. Проблеми соціальної політики в Україні.
21. Основні соціальні показники: ВВП на душу населення, прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата.
22. Безробіття в Україні.
23. Аналіз соціальної структури сучасного українського суспільства.
24. Елементи соціальної структури.
25. Основні показники для врахування індексу людського розвитку регіонів України на основі використання вітчизняних та світових методик..
26. Державна політика у сфері цивільного захисту.
27. Соціальний захист та соціальне забезпечення.
28. Державні соціальні стандарти та нормативи.
29. Соціальне страхування як механізм реалізації соціальної політики держави.
30. Соціальна допомога та соціальні послуги.
31. Пенсійне забезпечення в умовах реформування вітчизняної пенсійної системи.

32. Державна політика у сфері культури.
33. Культурна політика держави як чинник трансформації суспільних відносин.
34. Нормативно-правові засади функціонування сфери культури в Україні.
35. Інституційне структурування і фінансова основа реалізації державної культурної політики в Україні.
36. Державна політика у сфері охорони здоров'я
37. Стан сфері охорони здоров'я в Україні.
38. Ресурсне забезпечення системи охорони здоров'я в Україні.
39. Історичний досвід та сучасний стан реформування системи охорони здоров'я в Україні.
40. Сутність гуманітарного розвитку.
41. Пріоритети і перспективи гуманітарної політики України.
42. Гуманітарний аудит та розробка і реалізація державних програм у гуманітарній сфері.
43. Феномен української ідентичності. Поняття міжетнічної взаємодії.
44. Вплив засобів масової інформації на формування національної свідомості.
45. Моделі міжетнічної взаємодії в українському суспільстві.
46. Моделі міжетнічної взаємодії в полі етнічному місті.
47. Сучасна релігійно-церковна ситуація в Україні
48. Поняття соціальної структури. Види і рівні соціальної структури.
49. Основні елементи соціальної структури.
50. Соціальні групи. Інституційні перетворення та організаційний розвиток соціальних структур.
51. Правові інститути та створення ринкового законодавства.
52. Трансформація відносин власності (роздержавлення і приватизація), пошук ефективного власника.
53. Система державного управління (адміністративна реформа).
54. Інститут соціального партнерства і соціальний контроль за господарською та фінансовою діяльністю.
55. Соціальна діагностика як необхідний елемент механізму оцінювання державного управління у сфері соціальної політики.
56. Поняття соціальної діагностики, критерії соціальної діагностики.
57. Структура процесу діагностики.
58. Механізми державного управління у сфері соціальної політики на рівні регіону та держави.
59. Засоби соціально-орієнтованого управління.
60. Демографічний розвиток. Характеристика матеріального добробуту населення.
61. Функції діагностики соціального розвитку.
62. Міжнародні показники соціального розвитку та їх застосування для соціальної діагностики.

63. Соціально-економічні показники соціального розвитку. Індекс гуманітарного розвитку. Індекс людської бідності. Індекс неблагополуччя.

64. Інтегральний показник соціально-економічної захищеності населення.

65. Соціальний моніторинг як вид соціальної діагностики.

66. Методика діагностики регіонального соціального розвитку.

67. Показники соціального розвитку.

68. Показники фінансування соціальних галузей.

69. Матеріальний добробут населення.

70. Інтегральний індекс соціального розвитку.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

4. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат.

Список рекомендованої літератури

Базова

1. Адміністративна реформа в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи: монографія / за заг. ред. Н.Р. Нижник, Н.Т. Гончарук. – Д. : Монолит, 2009. – 384 с.
2. Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень. Збірка документів і матеріалів / Укл. О.І. Кілієвич, В.В. Тертичка. – К.: «К.І.С.», 2004. – 210 с.
3. Антикорупційна політика держави: складові та напрями реалізації: навч. посіб. / авт. кол.: С.М. Серьогін (кер. авт. кол.), В. Баштанник, Н. Липовська [та ін.]; за заг. ред. С.М. Серьогіна. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2012. – 476 с.
4. Балакірева О.М. Рівень поширення і тенденції вживання тютюну, алкогольних напоїв, наркотичних речовин серед учнівської молоді України: 2011: аналітичний звіт / О.М. Балакірева (кер.авт.кол.); Т.В. Бондар, Ю.П. Галіч та ін.; Укр. ін-т соц. дослідж. ім. О. Яременка. – К.: ТОВ ВПК «ОБНОВА», 011. – 176 с.
5. Веймер Д.Л., Вайнінг А.Р. Аналіз політики: концепції і практика / Пер. з англ., за наук. ред. О. Кілієвича. – К.: Основа, 1998. – 654 с.
6. Гошовська В. Соціальна домінанта національної безпеки: актуальні проблеми: монографія / В. Гошовська. – К.: Видавн. дім «Корпорація», 2004. – 196 с.
7. Гошовська В. Соціальна реальність у контексті розбудови демократичного суспільства / В. Гошовська. – К.: НАДУ, 2008. – 292 с.
8. Державна служба : підручник у 2-х т. / Ю. В. Ковбасюк, О. Ю. Оболенський, С. М. Серьогін. – К. ; Одеса : НАДУ, 2012. – Т. 1. – 312 с.
9. Динаміка матеріального становища та соціально-економічних опитувань населення: прес-реліз [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uisr.org.ua/img/upload/files/PR_SMCUISR_soc-ec-indeks.pdf -
10. Економічна теорія і державна політика України в перехідній економіці. Навчальний посібник. В двох книгах / Ю. Бажал, А. Бауманіс, О. Кілієвич та ін.; За заг. ред. І. Розпутенка та Б. Лессера. – К.: «К.І.С.», 2004. – Книга 1, 202 с. Книга 2, 498 с.
11. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
12. Закон України “Про звернення громадян” від 02.10.1996 № 393/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.
13. Закон України “Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації” від 23.09.1997 № 539/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80>.
14. Закон України «Про державну службу» № 889-VIII від 10.12.2015

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.

15. Кілієвич О.І., Мертенс О.В. Мікроекономіка для аналізу державної політики: Підруч. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. – 655 с.

16. Ніколаєнко С. Стратегія розвитку освіти України: початок XXI століття / С. Ніколаєнко. – К.: Знання, 2006. – 45 с.

17. Основи аналізу державної політики. Опорний конспект до навчальної дисципліни / Укл. В. Тертичка. [Електронний ресурс].

http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/11117/Kiliievych_Tertychka_Derzhavna_polityka.pdf?sequence=3

18. Про соціальний діалог [Електронний ресурс] : Закон України від 23.12.2010 № 2862-VI. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2862-17>.

19. Ребкало В., Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 750 с.

20. Розвиток людського ресурсу адміністративної реформи в Україні: стан і перспективи : монографія / за заг. ред. М. І. Мельника. – К. : Нарапринт, 2002. – 160 с.

21. Халецька А. Соціальний захист населення в Україні: теорія та практика державного управління: монографія / А. Халецька. – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – 430 с.

22. Харламова Ю.Є. Державне управління підготовкою фахівців служби цивільного захисту: теорія та практика: монографія / Ю.Є. Харламова, В.О. Шведун, С.Ю. Руденко – Х.: «Діса плюс». 2018 . – 208 с.

23. Шевчук П. Соціальна політика / П. Шевчук. – 2-ге вид. – Львів: Світ, 2005. – 240 с.

24. Шевчук П. Соціальна політика та соціальна безпека людини / П. Шевчук. – Львів: Вид-во ЛРІДУ УАДУ, 3003. – 178 с.

25. Юрженко Л. Соціальна структура суспільства / Л. Юрженко. – К.: Акад. праці і соц. Відносин Федерації профспілок України, 2005. – 295 с.

26. Юрій С. Соціальне страхування: підручник / С. Юрій, М. Шаварина, Н. Шаманська. – К.: Кондор, 2006. – 464 с.

27. Ягодка А. Соціальна інфраструктура і політика / А. Ягодка; Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. – Вид. 2-ге, доопрац. і допов. – К.: КНЕУ, 2006. – 45 с.

28. Ягодка А. Соціальна інфраструктура і політика / А. Ягодка. – К.: КНЕУ, 2000. – 2012.

29. Янг Е., Куїнн Л. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Пер. з англ. С. Соколик. Наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К.: «К.І.С.», 2003. – 130 с.

Допоміжна

1. Аналіз вигід і витрат: практ. посіб. / Секретаріат ради Скарбниці Канади, пер. з англ. С. Соколик. Наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К.: Основи, 1999. – 175 с.

2. Бланкарт Шарль. Державні фінанси в умовах демократії: Вступ до фінансової науки / Пер. з нім. – К.: Либідь, 2000. – 654 с.
3. Браун П. Посібник з аналізу державної політики / Пер. з англ. – К.: Основи, 2000. – 243 с.
4. Вайс К. Г. Оцінювання: методи дослідження програм та політики / Пер. з англ. Р. Ткачука та М. Корчинської; Наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К.: Основи, 2000. – 671 с.
5. Вироблення державної політики. Аналітичні записки / Укл О. І. Кілієвич, В.Є. Романов. – К: Вид-во «К.І.С.», 2003. – 346 с.
6. Вироблення державної політики. рекомендації для України в контексті євроінтеграційного досвіду країн Балтії та Польщі. Зб. Аналітичних звітів і записок учасників Програми урядового стажування / Укл О. І. Кілієвич, В.В. Тертичка. – К.: «К.І.С.», 2006. – 388 с.
7. Віскузі, В. Кіп, Верном, Джон М., Гарингтон, Джозеф Е. (мол.). Економічна теорія регулювання та антимонопольна політика: Пер. з англ. Наук. ред. пер. та авт. передм. О. Кілієвич. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 1047 с.
8. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі / Пер. з англ. Р. Ткачук. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 871 с.
9. Вступ до аналізу державної політики: навч. посіб. / В. Романов, О. Рудік, Т. Брус. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 238 с.
10. Говлет М., Рамеш М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики / Пер. з англ. О. Рябова. – Львів: Кальварія. – 264 с.
11. Гогвуд Б., Ган Л. Аналіз політики для реального світу / Наук. ред. пер. В. Тертичка. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 396 с.
12. Дай Т. Основи державної політики / Пер. з англ. Г. Є. Краснокутського; наук. ред. З.В. Балабаєва. – Одеса: АО БАХВА, 2005. – 468 с.
13. Дан Т. Державна політика: вступ до аналізу / Пер. з англ. Г. Є. Краснокутського; наук. ред. М.О. Баймуратов. – Одеса: АО БАХВА, 2005. – 504 с.
14. Дербін Елізабет, Кілієвич О. Економічна теорія і державний сектор. – К.: Вид-во УАДУ, 1997. – 107 с.
15. Діденко Н. Роль держави у забезпеченні гендерної рівності в країнах ЄС: досвід для України / Н. Діденко // Україна між Росією та Європейським Союзом: пошук ідентичності: матер. міжнар.наук. конф. (Київ, 19 травня 2011 р.). – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. – С. 39-44.
16. Збірник ситуативних прикладів у сфері державної політики і державного менеджменту / Пер. з англ. І.О. Іноземцевої, С. В. Соколик. – К., 2002. – 104 с.
17. Кілієвич О.І., Мертенс О.В. Мікроекономіка для аналізу державної політики (опорний конспект дистанційного курсу навчальної дисципліни): Навчальний посібник. – К.: Міленіум, 2003. – 220 с.
18. Кілієвич О. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики і економіки. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи»,

2003. – 510 с.

19. Кілієвич О. Методичні вказівки для написання контрольних робіт і рефератів з модулю «Економічний аналіз державної політики». – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 28 с.

20. Колбеч Г.К. Політика: основні концепції в суспільних науках / Пер. з англ. О. Дем'янчука. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 127 с.

21. Методика підготовки доповідної записки Кабінетові Міністрів України (з питань формування та реалізації державної політики у відповідній сфері). Підготовлена Секретаріатом КМУ, редакція від 12.03.2005.

22. Мікроекономіка та макроекономіка / С. Будаговська, О. Кілієвич та ін. Підручник для підготовки магістрів державного управління під ред. С. Будаговської. – К.: Основи, 2007. – 518 с.

23. Оцінювання державних політики та програм: посібн. для виклад. з осв. проф. підгот. магістрів держ. упр. / Англєрид Т., Андерсен А., Артим І. та ін. – К.: Всеуито, 2003. – 151 с.

24. Пал Л.А. Аналіз державної політики / Пер. з англ. І. Дзюби. – К.: Основи, 1999. – 422 с.

25. Парсонс В. Публічна політика: Вступ до теорії й практики аналізу політики / Пер. з англ. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 549 с.

26. Рекомендації щодо методології аналізу політики // Перспективні дослідження. – 1999. – № 9. – С. 36-64.

27. Розенфельд Р. Лекції з державної політики. – К.: Вид-во «К.І.С.», 2002. – 60 с.

28. Розробка державної політики. Аналітичні записки / Укл. О. І. Кілієвич, В.Є. Романов. – К.: Вид-во «К.І.С.», 2002. – 320 с.

29. Розробка державної політики. Аналітичні записки / Укл. О. І. Кілієвич. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 240 с.

30. Стігліц Дж. Е. Економіка державного сектора / Пер. з англ. – К.: Основи, 1998. – 720 с.

31. Тертичка В. Аналіз і прикладних досліджень в Україні ої політики і політологія // Політичний менеджмент. – 2004. – № 6 (9). – С. 3-22.

32. Тертичка В. Суспільна політика: чи стала вона сферою наукового пошуку і прикладних досліджень в Україні? // Політичний менеджмент. – 2007. – № 1 (22). – С. 10-23.

33. Тертичка В. Суспільна політика як сфера наукового пошуку і прикладних досліджень в Україні // Державне управління: теорія, методологія, упровадження. – 2006. – № 2.

Розробник:

доцент кафедри публічного
адміністрування у сфері цивільного
захисту, к.е.н., доцент

Юрій Батир

